

นี่คือหลักในการสร้างความเชื่อของผู้ที่มีปัญญา **คือเขาจะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะได้พิสูจน์ให้เห็นจริงด้วยตนเองอย่างแน่ชัดก่อนแล้วเท่านั้น** ซึ่งศาสนาส่วนใหญ่จะไม่มีหลักคำสอนเช่นนี้ จะมีก็บางศาสนาเท่านั้น แต่ถึงบางศาสนานั้นจะมี ก็ไม่ได้รับความสนใจนำมาศึกษาและปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะผู้นับถือส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับตำราและผู้สอนศาสนาอยู่อย่างเหนียวแน่น จนละเลยไม่สนใจนำคำสอนนี้มาศึกษาและปฏิบัติอย่างจริงจัง

ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติตนว่าไม่มีศาสนาทั้งหลาย จึงควรที่จะมีหลักในการสร้างความเชื่อเช่นนี้เอาไว้ในใจ **เพื่อที่จะได้เป็นคนที่มีอิสระในการคิดและเชื่อ อันจะทำให้เกิดปัญญาที่แท้จริงขึ้นมาได้ รวมทั้งมีความกล้าหาญที่จะประกาศตนว่า “ไม่มีศาสนา” ได้อย่างภาคภูมิใจ และไม่กลัวใครตำหนิ พร้อมทั้งยังสามารถชี้แนะให้ผู้อื่นเกิดมีปัญญาที่แท้จริงขึ้นมาได้** ซึ่งก็เท่ากับว่าได้ช่วยสังคมให้สงบสุข และช่วยโลกให้มีสันติภาพไปในตัว

ศาสนามีอะไรเป็นสิ่งสูงสุด?

ศาสนาทั้งหลายของโลกย่อมที่จะมี **“สิ่งสูงสุด”** เพื่อให้ผู้นับถือยึดถือเอาไว้ในฐานะสิ่งที่ต้องเกรงกลัว และเคารพ รวมทั้งเชื่อฟังเสมอ ซึ่งบางศาสนาที่เรียกว่า **“พระเจ้า”** บางศาสนาที่เรียกว่า **“เทพเจ้า”** บางศาสนาที่เรียกว่า **“ธรรมชาติ”** บางลัทธิที่เรียกว่า **“อำนาจศักดิ์สิทธิ์”** เป็นต้น

สิ่งสูงสุดทั้งหลายของทุกศาสนานี้โดยสรุปแล้วก็จะมียุทธลักษณะเหมือนกัน **คือเป็นผู้ดลบันดาลให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปได้** ซึ่งการดลบันดาลของสิ่งสูงสุดนั้นโดยสรุปก็คือ การสร้างสิ่งต่างๆขึ้นมา รักษาสิ่งต่างๆเอาไว้ และทำลายสิ่งต่างๆไปเมื่อถึงเวลา ซึ่งสรรพสิ่งทั้งหลายของโลกและของจักรวาล รวมทั้งความเจริญ ความเสื่อม และความสุข ความทุกข์ ความโง่ ความฉลาด เป็นต้น ก็ล้วนเกิดมาจากการดลบันดาลจากสิ่งสูงสุดนี้ทั้งสิ้น ซึ่งถ้าไม่มีความเชื่อจากศาสนาครอบงำ เราก็จะมองเห็นว่า **สิ่งที่**

ปรุงแต่งให้เกิด **“ความยึดถือว่ามีตัวเรา-ของเรา”** ขึ้นมา และเมื่อมีความยึดถือ (หรือยึดมั่น หรือยึดมั่นถือมั่น) ก็ย่อมที่จะเกิดความทุกข์ตามมาด้วยเสมอ

สรุปได้ว่า แม้จิตจะ **“ไม่มีตัวตนของใครๆจริง”** ก็ตาม แต่มันก็มีความโง่ (สัญชาตญาณว่าจิตนี้คือตนเอง) ครอบงำจนทำให้เกิด **“ความรู้สึกว่ามีตนเอง”** ขึ้นมาได้อย่างน่าอัศจรรย์ แล้วจิตที่มีความรู้สึกว่ามีตนเองนี้ ก็จะมา **“ยึดถือเอาจิตนี้ว่าเป็นตัวเอง”** และ **“ยึดถือเอาร่างกายอันเป็นที่ตั้งของจิตกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับร่างกายว่าเป็นของตน”** แล้วจิตที่ยึดถือนี้ก็มาเป็นผู้ที่ขึ้นมาเองอย่างช่วยไม่ได้

ตายแล้วไปไหน?

จากการที่เราศึกษามาทั้งหมดก็ทำให้เข้าใจได้ว่า **“แท้จริงไม่มีสิ่งใดเลยที่จะมาเป็นเราหรือตัวเราได้ จะมีก็เพียงตัวเราชนิดชั่วคราว ที่ยึดถือหรืออยากจะเป็นไปตามที่เรายากจะให้เป็นไม่ได้”** คือเมื่อเหตุเช่นนี้ๆเกิดขึ้นมา มันก็เกิดมีเราขึ้นมา แต่เมื่อเหตุเช่นนี้ๆแตกสลายหรือดับหายไป ความรู้สึกว่ามีตัวเรานี้ ก็ย่อมที่จะดับหายตามไปด้วยทันที **คือร่างกายกับจิตนี้จะอาศัยซึ่งกันและกันอยู่ ถ้าสิ่งใดแตกสลายหรือดับหายไป อีกสิ่งก็ต้องแตกสลายหรือดับหายตามไปด้วยทันที** เหมือนกับหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ที่มีกลไกที่เป็นวัตถุที่ละเอียดอ่อนซับซ้อน กับกระแสไฟฟ้าทำงานร่วมกันอยู่ ถ้าตัวเครื่องเสีย หรือกระแสไฟฟ้าดับลง หุ่นยนต์นั้นก็จะไม่ทำงาน

ส่วนการที่จะเกิดจิตที่เหมือนเดิม ที่มีความทรงจำเหมือนเดิมทุกประการเช่นนี้ขึ้นมาอีก หลังจากร่างกายตายไปแล้วนั้น ย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นไปได้ **และเราก็ไม่ได้มีความจำมาก่อนเลยว่า “เคยมีเรามาก่อนที่เราจะเกิดขึ้นมา”** เพื่อมาเป็นหลักฐานยืนยัน

ถ้ามีใครมาถามว่า **“คนเราตายแล้วจิตที่รู้สึกว่าเป็นตัวเรานี้ไปไหน?”** ซึ่งแม้ผู้ที่เข้าใจแล้วว่าไม่มีตัวเราจริง ก็คงตอบไม่ได้ เพราะเข้าใจแล้วว่า **แท้จริงมันไม่มีตัวตนของใครมาเกิด** ดังนั้นจึงเท่ากับว่า**ไม่มีใครตาย และแม้ตัวตนที่กำลังมีอยู่นี้ มันก็ยังไม่**